

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA DESIGNU A UMĚNÍ LADISLAVA SUTNARA**

Bakalářská práce

**AUTORSKÁ KNIHA NA VLASTNÍ TÉMA
PUTOVÁNÍ BRAMBORY BARBORY**

Barbora Adamusová

Plzeň 2019

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA DESIGNU A UMĚNÍ LADISLAVA SUTNARA**

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce

**AUTORSKÁ KNIHA NA VLASTNÍ TÉMA
PUTOVÁNÍ BRAMBORY BARBORY**

Barbora Adamusová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Petra Soukupová
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Zadání BP - vložit originál

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2019

podpis autora:

OBSAH:

1. POPIS PŘÍPRAVY A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY	6
1.1 REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU	6
1.1.1 ÚVOD, CÍL PRÁCE, PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR	6
1.1.2 CÍLOVÁ SKUPINA	7
1.2 PROCES TVORBY PROTOTYPU KNIHY	8
1.3 ZHODNOCENÍ Kladů a záporů procesu vzniklého díla	10
1.3.1 KLADY	10
1.3.2 ZÁPORY	10
1.4 DOSAVADNÍ ZKUŠENOSTI A PROPOJENÍ NA TÉMA PRÁCE	11
2. POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ, ČI ADJUSTACE	12
2.1 POPIS DÍLA	12
2.2 VYUŽITÍ	13
2.3 ZÁVĚR	14
3. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	15
3.1 KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA	15
3.2 INTERNETOVÉ ZDROJE	15
4. RESUMÉ	16
5. SEZNAM PŘÍLOH	17

1. POPIS PŘÍPRAVY A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY

1.1 REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU

1.1.1 ÚVOD, CÍL PRÁCE, PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR

Téma závěrečné práce bylo stanoveno na základě diskuze o nedostatku edukativních knih z oblasti biologie, konkrétně stavby a funkce lidského těla. Vzdělávací systém v ČR je odlišný od prestižních zahraničních institucí. Autorka sama na takové škole studovala, proto má praktické zkušenosti i teze, co by mohlo pomoci k vyšší efektivitě vzdělávání dětí.

Ačkoliv se na trhu objevuje velké množství knih, většina z nich je psaná čistě edukativní formou, popř. pro starší cílovou skupinu. Efektivita těchto knih je tedy vzhledem k nízkému věku čtenáře velmi nízká.

Kniha „Putování brambory Barbory“ nabízí unikátní a zážitkově edukativní seznámení s trávícím traktem člověka pomocí imaginární postavy „Brambory Barbory“. Oproti konkurenčním knihám, které jsou na trhu k dispozici, je publikace připravená formou „pop-up“ která přidá na atraktivitě a vizuální zajímavosti.

Velkou motivací pro tvorbu této knihy byla vize vydání vlastní knihy, která by pomohla dětem na území České Republiky. Tato teze je jedním z hlavních cílů celé závěrečné práce.

Lidské tělo je unikátním systémem a strojem, který dává lidské rase obrovské výhody oproti ostatním živočišným druhům. Je tedy velmi důležité, aby měl každý člověk dobré povědomí o jeho funkčnosti a byl připraven se o své tělo starat. Právě nevědomost má totiž za následek kroky, které mohou tělo poškodit a způsobit velké množství nemocí, které mohou mít katastrofické následky.

V rámci základního vzdělání se lidské tělo probíhá v biologii člověka. Tento předmět znamená pro mnoho dětí, spíše nezajímavou aktivitu. Efektivita předávání těchto informací je tudíž velmi nízká a důležité informace pak dětem chybí.

Dnešní doba je zároveň ideálním časem pro vydání této knihy, protože zdravý životní styl se stal velmi atraktivním u velké části populace a dospělí hledají mnoho způsobů, jak své děti připravit na kvalitní život.

Zároveň se ovšem objevuje velké množství nekvalitních informací, které nejsou podloženy žádnými vědeckými teoriemi a lidské tělo mohou spíše poškodit. Právě tato publikace byla konzultována i po medicínské stránce a obsahuje pouze fakta.

Primárním zdrojem informací byly odborné publikace vytvořené pro studenty Karlovy Univerzity v Praze, která jsou validované odborníky z akademické sféry a studenti j využívají ke svému studiu. Sekundárními zdroji byly odborné články na internetu, které jsou publikované na medicínských webových stránkách. Terciálním zdrojem, především pro načerpání inspirace, jak zaujmout děti, pak byly výuková videa na sociální síti Youtube. Veškeré získané informace byly poté konzultovány se studenty biologie a medicíny, díky čemuž vznikla základní kostra celé práce, která tak obsahuje veškeré důležité části trávící soustavy od prvního kontaktu s potravou, až po vyloučení z lidského těla.

Vzhledem k tomuto výzkumu a přípravě se původní vize práce změnila. Vzhledem k tomu, že autorka je umělecky založená, měla se práce původně věnovat samotným buňkám. Ty jsou pod mikroskopem velmi vizuálně atraktivní. Práce měla obsahovat hlubší a obsáhlejší náhled do problematiky vzniku života jako takového. Takto zpracovaná kniha by byla velmi složitá na pochopení pro cílovou skupinu, která je popsána v části „cílová skupina“ tohoto shrnutí. Zároveň by kniha byla velmi dlouhá a to by snižovalo aktivitu pro dětské publikum, které by při čtení lehce ztrácelo pozornost.

Momentální vzhled práce je konstruován tak, aby nebyl problém s pochopením i v případě, že děti budou aktivně studovat trávící soustavu samovolně.

Vzhled vzdělávací knihy je velmi důležitou součástí zpracování, proto na ní byl kladený velký důraz. Použity byly kombinace psaného textu, výtvarně kvalitních ilustrací a prvků „pop-up“. Díky tomu je kniha unikátní, netradiční a velmi potenciální pro získání pozornosti u cílové skupiny.

1.1.2 CÍLOVÁ SKUPINA

Publikace je připravovaná pro děti od 10ti do 12ti let, protože informace použité v ní jsou pro pochopení nejmladších čtenářů poměrně složité bez přítomnosti rodičů. V případě, že bude kniha použita ve spolupráci rodičů a dětí, je jí možné používat i pro děti z dolní hranice školního věku.

Trávící soustava obsahuje velké množství těžkých popř. cizích výrazů. Ty byly částečně zjednodušeny tak, aby byly lépe přijatelné pro cílovou skupinu. Některé tyto výrazy jsou ovšem velmi důležité a zároveň používané v běžné komunikaci. Autorka proto tyto zprofanované výrazy v knize nechala, protože mají za následek orientovanost čtenáře v případě, že bude součástí debaty, kde se tyto výrazy budou používat.

Kniha není určena pro výuku ve školských zařízeních, protože nemá potřebné certifikace a samotný proces zavedení knihy do osnov základních škole je velmi obtížný a časově náročný. Kniha tak bude nabízená pro koupit v běžných knihkupectvích.

Obchodní a marketingový proces zavedení této publikace na trh není součástí práce, protože hlavním účelem této práce je tvorba prvotního výtisku, který bude nadále podroben testování u cílové skupiny. Po vytvoření finální verze knihy bude ovšem velmi důležité zaměřit se na správnou formu oslovení cílové skupiny, protože ač je kniha psaná pro děti, investovat do ní budou rodiče a proto je zapotřebí myslet na marketingové zaměření rodičů i při samotné tvorbě knihy.

1.2 PROCES TVORBY PROTOTYPU KNIHY

Před prvními kroky bylo nutné stanovit cílovou skupinu, viz. kapitola „cílová skupina“. Následně bylo nutné zpracovat obsahový rámec celé práce a připravení kostry. V tomto kroku proběhla rešerše odborných textů za asistence studentů medicíny a obecné biologie. Ze získaných informací vznikla kostra celé práce.

Následujícím krokem bylo připravení a rozmyšlení ideálních rozměrů knihy. Je to velmi důležitý prvek především z důvodu atraktivity celé knihy pro potenciální čtenáře. Vzhled a tvar se tak musí odlišit. Vzhledem k důležitosti ilustrací bylo nutné zvolit formát větší než A5. Z dalšího pohledu ovšem není ideální použití formátu A4, který by mohl evokovat velké množství textu a zároveň by kniha působila velmi tence. Výsledný formát byl zvolen 200x260mm, který plní veškeré zmíněné náležitosti.

Poté následovalo vytvoření první verze textů. Při tvorbě těchto textů bylo nutné brát v potaz věk čtenáře, stejně tak jako zanesení nejnужnějších odborných výrazů, aby měla kniha dostatečnou kvalitu pro status „edukační literatura“.

Po vytvoření těchto textů bylo zapotřebí vytvořit první skici ilustrací, které kniha obsahuje. Tento krok zahrnoval i vytvoření a testování „pop up“ metody, protože ilustrace byly připravovány nejen do základní struktury knihy, ale právě i do těchto odlišovacích prvků.

Veškeré namyšlené „pop up“ prvky bylo nutné otestovat na maketě, která byla pro tuto práci zpracována. Součástí tohoto kroku je i finální výběr použitého materiálu.

Mandatorní prvky, které bylo potřeba zohlednit jsou následující:

- Gramáž papíru
- Struktura použitého materiálu
- Barevnost materiálu

Po provedených testech byly zvoleny následující parametry:

- Papír: Flora
- Gramáž: 240g/m² a 130g/m²
- Struktura: 50% recyklovaných vláken, 40% EFC buničiny a 10% bavlny
- Barevnost: 1 Gardenia

Na 1 výtisk knihy bylo použito 25ks Flory 240g/m² a 4ks Flory 130g/m² ve formátu SRA3.

Po finalizaci veškerých plánů a pracovních prototypů byla zvolena výtvarná technika. Ideální variantou pro efektní a zároveň i efektivní zpracování bylo použití temperových barev. Vzniklé ilustrace byly převedeny do digitální podoby pomocí kvalitního skeneru. Skenovány byly na 720 dpi, aby neztratily kvalitu při přidání zvětšení ilustrací.

Na následnou úpravu a tvorbu finálního produktu byl použit balík programů společnosti Adobe. Konkrétně se jedná o software Photoshop na úpravu ilustrací a software InDesign pro tvorbu finálního tiskového souboru. Velmi důležitým hardwarem pro tvorbu byl kvalitní počítač společnosti Apple a grafický tablet značky Wacom.

Po umístění finálních ilustrací do pracovního souboru byly přidány texty, které byly rozčleněny a zároveň upraveny tak, aby přímo navazovaly na ilustrace a dodržovaly logický rámec celé práce. V publikaci je použit font Helvetica Neue o velikosti 12pt. Pro zvýrazněné prvky bylo použito fontu LunchBox o velikosti 18pt a 48pt.

Po dokončení sazečských a textových prací byla práce finalizována, což spočívalo především v odstranění částečných grafických nepřesností, finálního vyčistění tiskového souboru a DTP procesy.

Práce byla tisknuta v reklamní agentuře Euroverlag barevným digitálním tiskem na vlastní papír. Pak byly veškeré vytiské materiály oříznuty a nabíčovány. Do stran s „pop-up“ prvky, byly tyto komponenty nainstalovány, Celá kniha byla zkompletována formou harmoniková vazba.

Desky jsou zevnitř opatřeny zásuvnou kapsou, kam se umístila první a poslední stránka knihy. Tato netradiční technika tvoří další unikátnost knihy, což má za následek zvýšení atraktivity a získání konkurenční odlišnosti oproti ostatním knihám, které jsou běžně zavěšené vlepím první a poslední strany na desky.

Zavřená kniha má rozměry 200x260mm. Po rozevření má kniha rozměry 400x260mm.

1.3 ZHODNOCENÍ KLADŮ A ZÁPORŮ PROCESU VZNIKLÉHO DÍLA

1.3.1 KLADY

Hlavní přínos práce spočívá v netradičním pojetí samotné knihy. „Pop-up“ prvky vytvářejí velmi kreativní a zábavný formát celé publikace. Děti nemusí pouze číst texty, ale mohou si hrát a zkoumat právě přidané prvky. Tím se dá roztrádit případná nepozornost, která při čtení může vzniknout.

Dalším kladem je samotný účel publikace, tzn. Zábavnou formou seznamovat děti s velmi důležitým tématem, jako je lidské tělo. Publikace, které jsou momentálně k dispozici jsou převážně psané strohou formou, která má za cíl pouze předat fakta, která nejsou sdělovací formou přizpůsobena cílové skupině.

Důležitým kladem je pozadí vzniku samotné práce. Nejedná se pouze o ilustraci a adaptaci získaných teoretických vědomostí, ale i jejich konzultace se studenty příbuzných oborů s přesahem do konzultace s marketingovým odborníkem, který dodal potřebné rady, jak nejlépe zasáhnout cílovou skupinu a co by měly texty obsahovat.

V neposlední řadě vidí autorka výhodu v samotných ilustracích. Ty jsou vytvořeny tak, aby mladého čtenáře vzdělaly, nenudily a hlavně rozesmály.

Silný je i příběh, ve kterém je průvodce „brambora Barbora“, která je na podobné mentální úrovni jako čtenáři s výjimkou vědomostí, které jim v průběhu jejich „dobrodružné cesty“ předává.

1.3.2 ZÁPORY

Výrazný nedostatek shledává autorka v časovém plánování veškerých potřebných kroků vedoucích k realizaci praktické části práce. Špatně odhadla čas potřebný na úspěšné dokončení jednotlivých kroků a vzniklé operativní problémy často výrazně prodloužily celkovou dobu realizace, které působily problémy s dodání průběžných výsledků.

Při realizaci vzniklo mnoho kreativní nápadů, jak knihu optimalizovat, popř. posunout na vyšší úroveň. Mnohdy ovšem tyto myšlenky způsobily nepozornost a rozšířenost realizace, které měly opět za následek prodloužení celkového času tvorby díla a mnohdy zbytečné kroky, které nebyly ve finálním díle použity.

Jako negativum se dá hodnotit i fakt, že tvorbu desek celé práce nechala autorka až na závěrečnou fázi tvorby knihy. Z tohoto a předešlých důvodů již na tvorbu nezbývalo mnoho času a přebal knihy vznikal ve stresových podmínkách. V případě, že by na tuto činnost bylo více času, mohl obsahovat více kreativní a funkčních prvků.

1.4 DOSAVADNÍ ZKUŠENOSTI A PROPOJENÍ NA TÉMA PRÁCE

V rámci stávajících, především ročníkových prací autorka vždy používala témata, která jsou jí osobně blízká.

V prvním ročníku byla použito téma snů. Autorka je velmi zaujatá právě rozmanitostí a neomezeností snů, které se každému člověku zdají. Neomezená kreativita, v běžném životě nereálné scénáře a možnost zažívat věci, které jsou v běžném životě nemožné, popř. z mnoha důvodů nerealizovatelné. Autorka často ve svých snech viděla napojení na momentální psychický stav, který se prolínal s iluzorním prostředím snů. Toto propojení reálného a snového světa v autorce vyvolával otázky nad důvodem těchto stavů a jejich ovlivněním autorčina reálného života. Veškeré tyto fakta nabízejí kreativní studnu možných scénářů, které autorka zpracovala v leporelo obsahující dobré a špatné sny. (viz. příloha 7) Jednalo se čistě o grafické zpracování knihy, kde byly použité temperové barvy na tmavě modrém a červeném pozadí.

V letním semestru prvního ročníku byla již vytvořena kniha s prvky „pop-up“, která obsahovala grafické znázornění tvorby rodinného domu autorky pomocí akvarelových technik. V knize se objevují vzpomínky z dětství a rodinné zážitky, které se v té době odehrávaly. (viz. příloha 8)

Klauzury zimního semestru druhého ročníku zpracovala autorka pomocí autorské knihy z ručního papíru. (viz. příloha 9) Opět se zde projevil osobní zájem. Jednalo se o převedení lásky k přírodě na ručně vyráběný papír, který byl tematicky vytvořen pomocí recyklace starých, již nepoužívaných knih. Autorka tihne k přírodě, Ráda cestuje, několik let žila v nádherném prostředí švýcarských jezer. Má tak k přírodě velmi silný vztah, který jí vždy doplní energii a naplní optimizmem a kreativitou. V rámci práce byly použity krásné tety básní Vítězslava Háalka, které právě o přírodě referovaly.

Letní semestr se nesl v celoškolsním tématu “Únor 1948”. Toto datum je v historii Československé, respektive České Republiky nesmazatelně zapsán černým písmem, protože tento měsíc proběhl komunistický převrat, po kterém následovalo více jak 50 let totalitního režimu. Autorka si vybrala dokumentární zpracování historie tělovýchovné jednoty Sokol. Mimo jiné i proto, že matka autorky je aktivní Sokolkou a své děti od raného věku vedla k radosti z pohybu. Zároveň je i činorodá v přípravě akcí ve vesnici, kde autorka bydlí. Historie Sokola nabízí velké množství dramatických etap, které autorka ztvárnila v knize s harmonikovou vazbou a akvarelovými ilustracemi. (viz. příloha 10) Vrchol knihy byl pak jubilejní všesokolský slet, kterého se zástupci rodiny autorky také zúčastnili.

Veškeré závěrečné práce se nesly v osobním tématu a velké části těchto prací byly použity temperové barvy v kombinaci s harmonikovou vazbou a prvky „pop-up“. Bakalářská práce je tak pouze sesbíráním nabitých zkušeností a vědomostí, které byly převedeny do výsledného funkčního prototypu knihy, která by měla ovlivnit vývoj dětských vědomostí o lidském těle.

2. POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ, ČI ADJUSTACE

2.1. POPIS DÍLA

Zavřená kniha má rozměry 200x260mm. Po rozevření má kniha rozměry 400x260mm. Kniha obsahuje 20 dvoustran včetně předsádek, titulu a tiráže. Publikace obsahuje 5 velkých dvoustránkových ilustrací a 17 menších ilustrací, které jsou rozděleny mezi textem. V knize je celkem 7 „pop-up“ prvků. Na deskách je použit motiv jedné z velkých ilustrací, na hřbet desek bylo použito tmavě mohdé plátno. Desky mají uvnitř kapsy, tam se zasunula první a poslední strana knižního bloku.

Použitý materiál:

- Papír: Flora
 - Gramáž: 240g/m² (knižní blok) a 130g/m² (potažení desek)
 - Struktura: 50% recyklovaných vláken, 40% EFC buničiny a 10% bavlny
 - Barevnost: 1 Gardenia

Na 1 výtisk knihy bylo použito 25ks Flory 240g/m² a 4ks Flory 130g/m² ve formátu SRA3.

2.2 VYUŽITÍ

Kniha je určena pro zábavnou formu výuky pro děti od 8mi do 12ti let s doporučením přítomnosti rodičů ve věku od 8mi do 10ti let věku.

Publikace obsahuje souhrnný průběh potravy trávicí soustavou a je tedy ideální pro základní pochopení této problematiky. Jedná se o základ vědomostí, které jsou rozvíjeny v další průběhu studia. Hlavním účelem není strohé opakování faktů, ale přiblížení celého procesu dětem zábavnou formou, která je obecně lépe přijímána.

Kniha není určena pro školní výchovu a jedná se tak o dobrovolnou edukativní činnost, kterou děti realizují ve volném čase.

Samotné publikování knihy je tedy nutné provést přes komerční subjekt, který může dílu dodat jak potřebnou publicitu, marketingové povědomí i obchodní a odběratelskou síť. V případě úspěchu by se jednalo o první díl z celkové série lidského těla. (Krevní oběh, dýchání, smysly, svaly, opěrný systém,nerovnový systém.) Následující pokračování by mělo podobnou strukturu, vizuál a celkově by se jednalo o takové zpracování, kde je jasné, že se jedná o součást většího komplexu materiálů.

2.3 ZÁVĚR

Bakalářská práce mi zabrala mnohem více času a energie, než jsem původně plánovala. Během realizace jsem objevila velké množství nedostatků, které jsem musela dostudovat. Získala jsem ovšem velké množství nových, především praktických poznatků, které mě posunuly a za které jsem vděčná. Jsem velmi ráda, že má práce praktický přesah, protože vynaložená práce tak není pouze teoretická a akademická, ale v případě vydání knihy může přinést reálný dopad na děti v dané cílové skupině.

Před začátkem práce jsem byla přesvědčena, že o lidském těle vím dostatečné množství informací. Již první konzultace se zmiňovanými studenty medicíny mě ovšem vyvedla z omylu a díky této knize jsem tak získala i já nové informace o tom, jak lidské tělo funguje.

Právě tento fakt svědčí i o tom, že kniha má velký smysl, protože informace v ní obsažené rozšíří dětem obzory a učitelům ve škole mohou pomoci s obecným problémem nepochopení funkce lidského těla.

Práce mi přinesla mnoho nových poznatků, které využiji ve své budoucí praxi. Výsledný funkční prototyp musí ještě projít mnoha kroky, než bude kniha připravená k finálnímu vydání. Ale pokud zde existuje šance, že se jednou budu moci pyšnit tím, že jsem autorky knihy, která měla reálný přínos pro děti, budu velmi hrdá a udělám vše proto, aby se to podařilo a tato práce bavila a vzdělávala děti napříč generacemi.

3. SEZNAM POUŽITÝCH ZDORJŮ:

3.1 KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA

1. SILBERNAGL, Stefan a Agamemno DESPOPOULOS. Atlas fyziologie člověka: překlad 8. německého vydání. Praha: GRADA, 2016. ISBN 978-80-247-4271-7.
2. DYLEVSKÝ, Ivan. Základy funkční anatomie člověka. Praha: MANUS, 2007. ISBN 978-80-86571-00-3.
3. BIRMINGHAM, Duncan. Pop-Up!: A Manual of Paper Mechanisms. Tarquin Publications, 2006. ISBN 1-899618-09-0.

3.2 INTERNETOVÉ ZDROJE:

Overview of the digestive system. DOI: <https://www.chw.org/medical-care/gastroenterology-liver-and-nutrition-program/conditions/digestive-system>.

4. RESUMÉ

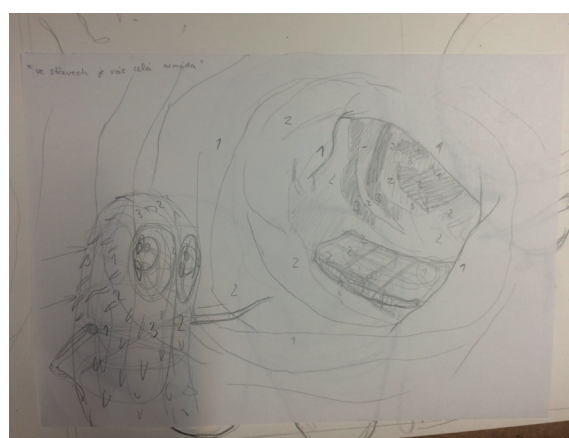
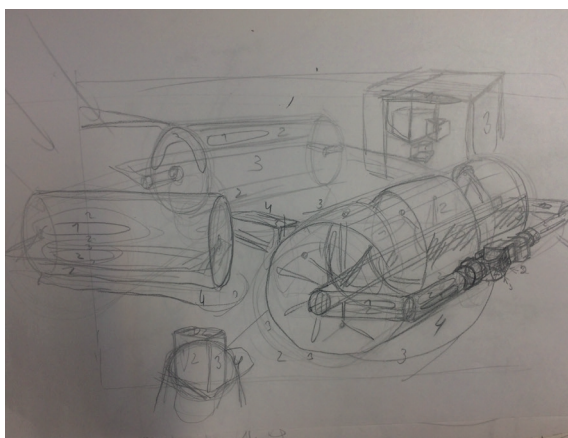
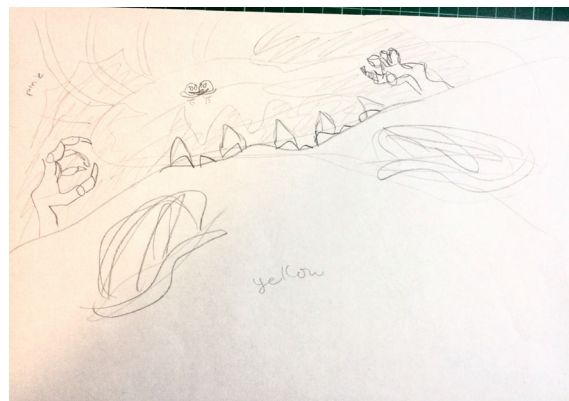
The topic of this bachelor thesis is the creation of an educationally entertaining book about the digestive system for children aged from 8 to 12 in the Czech Republic. The goal is processing a book based on a theoretical basis with the overlap of practical advice and experience of medical students and biology. All content of the work (illustrations, texts, “pop-up” elements) is original.

The thesis is divided into theoretical part and practical part with emphasis on realisation of the publication itself. The final output contains a usable prototype to be tested on a representative sample of the target group.

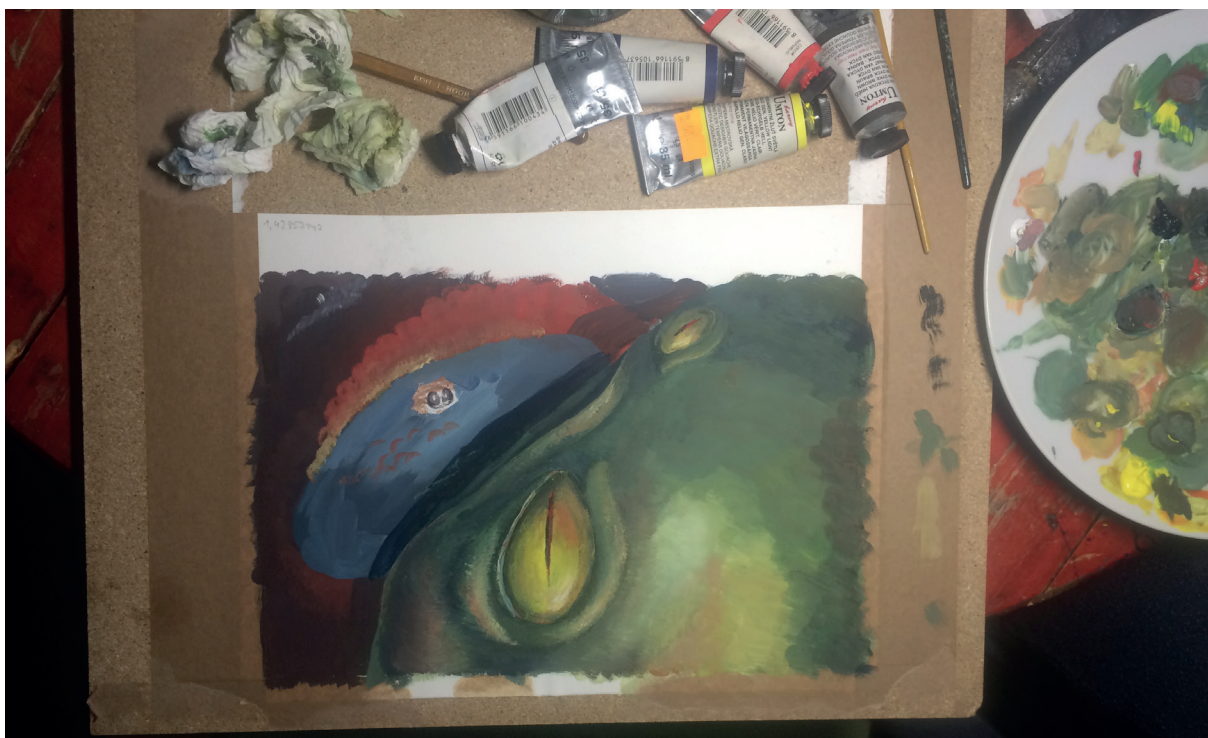
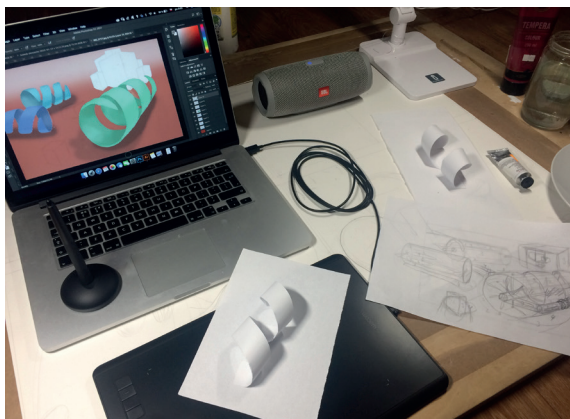
5. SEZNAM PŘÍLOH

1. PRVOTNÍ SKICI
2. PŮBĚH MALBY
3. LEPENÍ POP-UP PRVKŮ
4. VYRÁBĚNÍ DESEK
5. HOTOVÝ PRODUKT
6. POP-UP PRVKY UVNITŘ KNIHY
7. O SNECH
8. NÁVRAT KE KOŘENŮM
9. V PŘÍRODĚ
10. SOKOL

PŘÍLOHA 1: PRVOTNÍ SKICI, vlastní foto

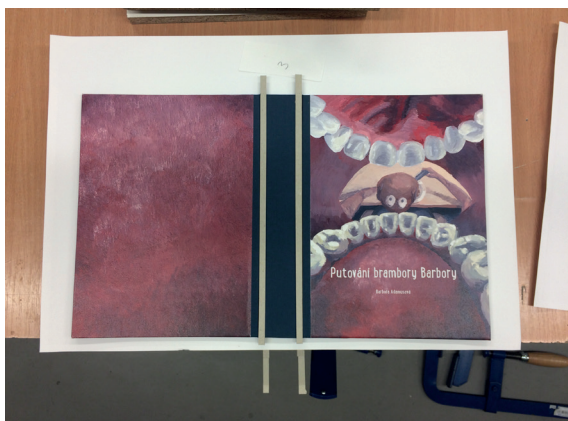
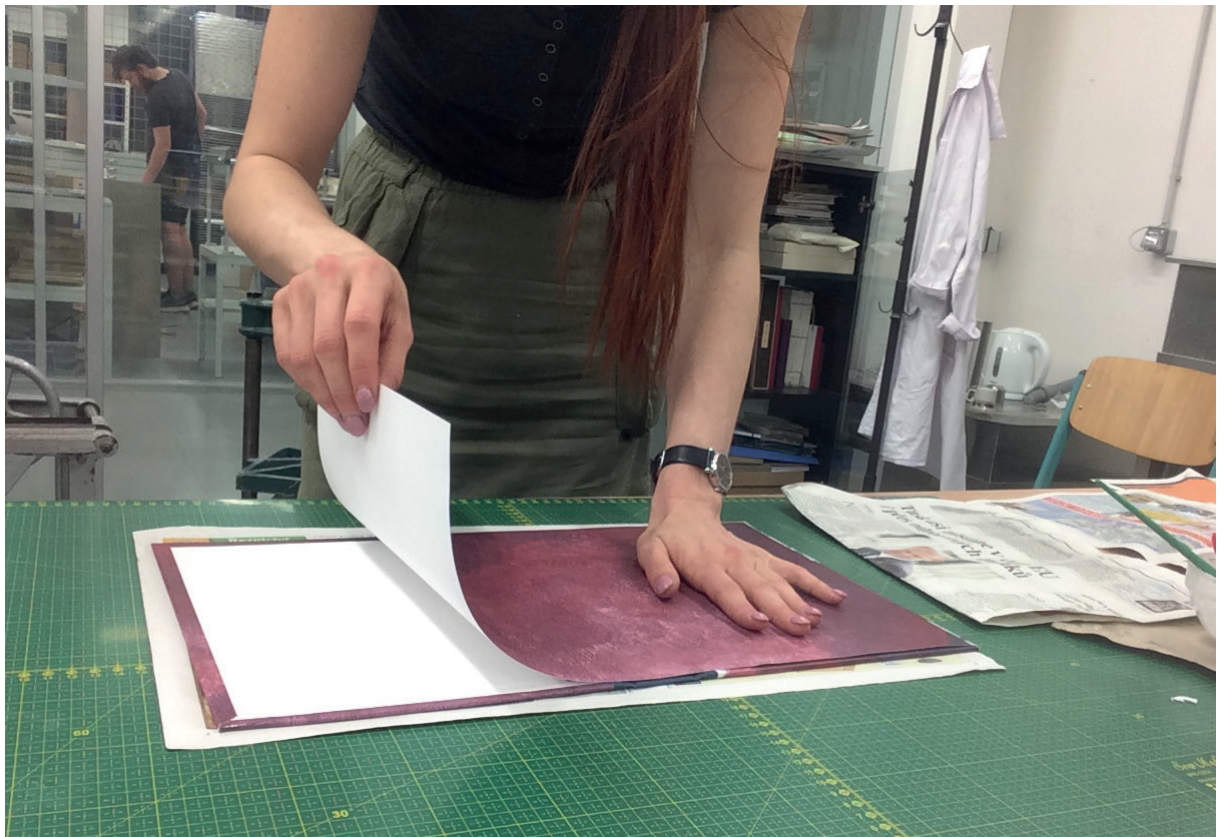
PŘÍLOHA 2: PRŮBĚH MALBY, vlastní foto

PŘÍLOHA 3: LEPENÍ POP-UP PRVKŮ, vlastní foto

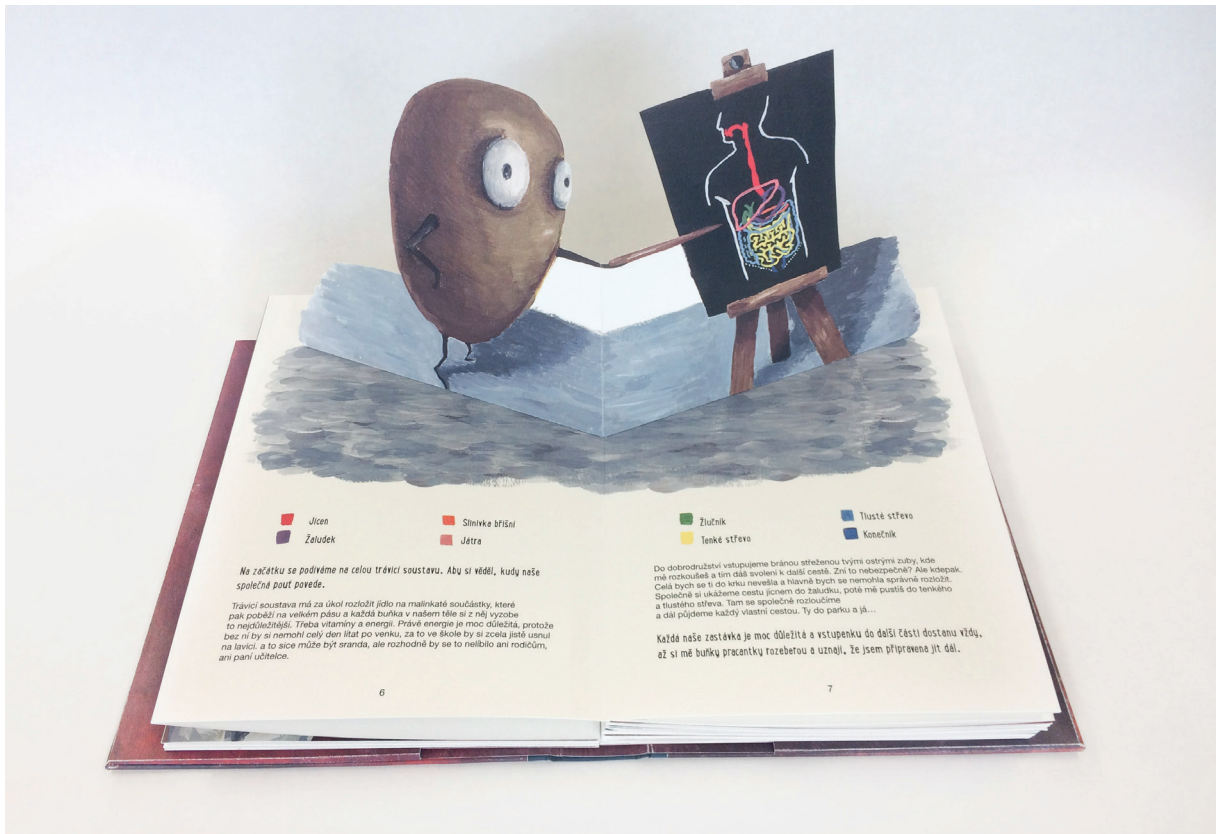
PŘÍLOHA 4: VYRÁBĚNÍ DESEK, vlastní foto

PŘÍLOHA 5: HOTOVÝ PRODUKT, vlastní foto

PŘÍLOHA 6: POP-UP PRVKY UVNITŘ KNIHY, vlastní foto

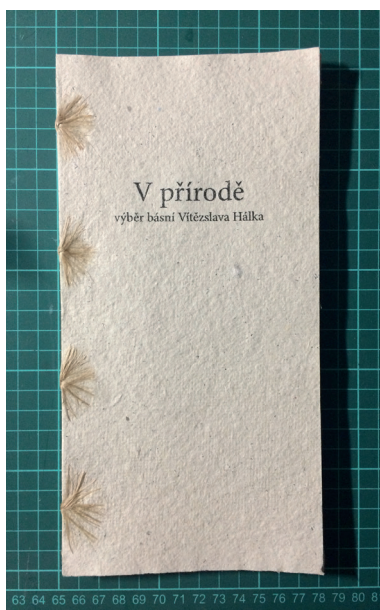
PŘÍLOHA 7: O SNECH, vlastní foto

PŘÍLOHA 8: NÁVRAT KE KOŘENŮM, vlastní foto

PŘÍLOHA 9: V PŘÍRODĚ, vlastní foto

PŘÍLOHA 10: SOKOL, vlastní foto

